

דף לא.

עין משפט א.ב.

הרמב"ם הל' כלים פ"ג ה"ד

כָּל כְּלֵי שֵׁשׁ בְּשִׁבּוּרוֹ אִמָּה עַל אִמָּה **ה** בְּרוּם שְׁלֹשׁ הָרִי
 הוּא מִחֲזִיק אַרְבָּעִים סָאָה בְּלַח. וּכְשֶׁמוֹדְדִין אֶת הַכְּלֵי
 מוֹדְדִין אוֹתוֹ מִבְּחוּץ אִם הָיָה בּוֹ אִמָּה עַל אִמָּה בְּרוּם
 שְׁלֹשׁ אַף עַל פִּי שְׂאִין תּוֹכוֹ אֶלָּא פְּחוֹת מִזֶּה הָרִי הוּא
 טָהוֹר שְׂאִין עָבִי הַדְּפָנוֹת מִמַּעַט. אֲבָל עָבִי הַרְגָּלִים וְעָבִי
 הַזֵּר אִם הָיָה לוֹ זֵר אֵין נִמְדָּדִין עִמוֹ:

עין משפט ג.ד.

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"א ה"ט

הַשְּׂמֵן הַקָּרוֹשׁ **א** אֵינוֹ אֶכָּל וְלֹא מִשְׁקָה. חָשַׁב עָלָיו כְּשֶׁהוּא
 קָרוֹשׁ בֵּין לְאֶכָּלִין בֵּין לְמִשְׁקִין בְּטָלָה דְעֵתוֹ. וְכֵן הָדָם

ה. כסף משנה: כל כלי שיש בשיבורו אמה על אמה וכו'. תוספתא דכלים פ"ה דב"מ:
 וכשמודדין הכלי מודדין אותו מבחוץ וכו'. רפי"ח דכלים וכב"ה:

א. כסף משנה: השמן הקרוש וכו'. תוספתא פ"ב דטהרות אלא שהיא כתובה בשיבוש.
 וכתב הראב"ד א"א אין בתוספתא שקרש וכו'. ויש לומר לדעת רבינו שאע"פ שאין
 בתוספתא שקרש א"א לומר דבכל שמן מיירי שהרי הוא משבעה משקים ולפיכך פירש
 דבקרש מיירי ולא נראה לו להעמידה ביוצא מאליו ומה שהביא הראב"ד ראייה מדתנן
 במסכתא טהרות הרוטב והגריסין וכו' מאי תחילה לעולם וכו' וחכמים מודים לו. איני יודע
 זו מניין לו אדרבא כיון דבלשון יחיד נאמר משמע דרבנן פליגי עליה אחר כך מצאתי
 בתוספות שכתבו בפרק אור לארבעה עשר (דף י"ד ע"ב) בד"ה אפי' מכאן משמע דשמן
 חשוב משקה ולקמן גבי משקה בית מטבחיא וכן בכמה דוכתי והא דתנן רבי מאיר אומר
 שמן תחילה לעולם וחכ"א אף הדבש רבי שמעון שזורי אומר היין פירוש דוקא יין אבל
 הנך לא ופסקינן בהקומץ רבה דהלכתא כוותיה אומר רבינו תם דהתם מיירי בנקרש ואחר
 כך נימוח כדמשמע בתוספתא דאמרין התם במה אמרו שמן תחילה לעולם בנקרש ואחר
 כך נימוח ובלא נקרש משמע דכולי עלמא מודו וכן משמע בריש פרק שלישי דטהרות דקתני
 התם הרוטב והגריסין והחלב והשמן בזמן שהם משקה טופח הרי הן תחילה קרשו ואח"כ

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתורים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁקָרֶשׁ אֵינוֹ אֶכֶל וְלֹא מִשְׁקָה. חָשַׁב עָלָיו לְאַכְלִיךָ
מִתְטַמֵּא טְמֵאת אַכְלִיךָ. חָשַׁב עָלָיו לְמִשְׁקִיךָ בְּטִלָּה דַעְתּוֹ:

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ט ה"א

הַשֶּׁמֶן אוֹ הַדְּבֵשׁ = שֶׁנִּטְמָאוּ וְאַחַר כֵּן קָרְשׁוּ וְאַחַר כֵּן
נִמְוָחוּ הָרִי הֵן רֵאשׁוֹן לְטְמֵאָה לְעוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמִשְׁקִיךָ
וְאֵף עַל פִּי שְׁקָפָאוּ אַחַר שֶׁנִּטְמָאוּ:

הרמב"ם הל' תרומות פ"א ה"י עין משפט ה.

עֲכוּ"ם שֶׁקָּנָה קָרְקַע בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לֹא הִפְקִיעוּהָ ג. מִן
הַמְצוּוֹת אֲלֹא הָרִי הִיא בְּקִדְשָׁתָהּ. לְפִיכֵן אִם חָזַר יִשְׂרָאֵל

נימוחו הרי אלו שניים ובתר הכי קתני רמ"א השמן תחילה לעולם והיינו לעולם אפילו
קרשו ואהא קאי ר"ש שזורי עכ"ל הרי שהם מסכימים לדעת רבינו. וכן הדם שקרש וכו'
עד בטלה דעתו. שם:

ב. כסף משנה: השמן או הדבש וכו'. פרק ג' דטהרות רבי מאיר אומר השמן תחלה לעולם
וחכמים אומרים אף הדבש רבי שמעון שזורי אומר אף היין ופסק כחכמים ואע"ג
דבפרק הקומץ (דף ל' ע"ב) אמרינן דהלכה כר"ש שזורי לא סמך רבינו על זה משום דבפרק
בהמה המקשה (דף ע"ה ע"ב) סבר רב אשי שאין הלכה כמותו אלא במסוכן ובתרומת
מעשר של דמאי וכתב רבינו בפירוש המשנה כוונתו אומרו תחלה לעולם שאם נטמא ואחר
נקפה (אחר זה) ואחר נמחה ואחר נקפה אפילו היה זה אלף פעמים הנה הוא תחלה אפילו
בעת הקפותו לפי שהקפאתו אינה הקפאה לפי שלא יקפאו באמת ומשקה יחשב ואפילו
בעת ההקפאה ואף על פי שמלשונו כאן היה נראה לומר שהם כמשקה בעת שנימוחו דוקא
לא בעת הקפאתם כבר אפשר לפרש דאפילו בשעת הקפאתם קאמר כמו שכתב בפירוש
המשנה:

ג. כסף משנה: עכו"ם שקנה קרקע בא"י לא הפקיעה וכו'. בסוף פרק השולח גיטין (דף
מ"ז) איפליגו רבה ור"א במילתא ופסק כרבה דרב אשי דבתרא הוא מתרץ מתני'
אליביה וסוגיא דפ"ק דבכורות (דף י"א) גבי הלוקח טבלים ממורחים מן העכו"ם הכי
סברה ובפרק הקומץ רבה (דף ל"א) גבי הא דאמר ר"ש שזורי נתערב לו טבל בחולין בחד
לישנא הכי סבר וכך היא שנויה בפ"ה דדמאי כההוא לישנא. ואע"ג דבכמה משניות מסדר

וְלִקְחָהּ מִמֶּנּוּ אֵינָהּ כְּכֹּשֶׁשׁ יָחִיד אֲלָא מִפְּרִישׁ תְּרוּמוֹת
וּמַעֲשָׂרוֹת וּמִבֵּיא בְּכוֹרִים. וְהַכֹּל מִן הַתּוֹרָה כְּאֵלוֹ לֹא
נִמְכָּרָה לְעֶכּוֹ"ם מֵעוֹלָם וַיֵּשׁ קִנְיָן לְעֶכּוֹ"ם בְּסוּרֵיא
לְהַפְקִיעַ מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת וּמִן הַשְּׂבִיעִית כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר:

שו"ע יו"ד סימן שלא סעיה ג

ג. ד. עכו"ם שקנה קרקע בארץ ישראל וחזר הישראל ולקחה ממנו
מפריש תרומות ומעשרות^ד מה שאין כן בסוריא^ה.

דף לא:

עין משפט א.ב.ג.ד.ה. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ט הט"ו

**סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּקְרָעָה י בּוֹ יִרְעָה בְּתוֹךְ שְׁתֵּי שְׂיטוֹת יתְּפֹר.
בְּתוֹךְ שְׁלֹשׁ לֹא יתְּפֹר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּישָׁן שְׁאִין**

זרעים ומקומות אחרים משמע דיש קנין לעכו"ם לא קי"ל כוותייהו אי נמי דהתם בשלא
חזר ולקחה ממנו ישראל ורבינו מיירי בשחזר ולקחה ממנו ישראל כמבואר בדבריו. וכן
לענין הקונה ממנו פירות ומירחן ישראל וכדבסמוך. ומ"ש ויש קנין לעכו"ם בסוריא וכו'.
שם:

ד. דקנין העכו"ם אינו מפקיע קדושת הקרקע בארץ ישראל אלא היא בקדושתה, ומה
שלקחה הישראל אח"כ ממנו לא הוי כיבוש יחיד. ש"ך ס"ק ה'.

וכתב בבאר הגולה באות ח' אע"ג דבכמה משניות מסדר זרעים ובמקומות אחרים משמע
דיש קנין עכו"ם להפקיע באר"י, כאן שאני כיון שחזר ולקחה ממנו לא פקעה קדושתה.

ה. דיש קנין לעכו"ם בסוריא להפקיע מן המעשרות ומן השביעית. ש"ך ס"ק ו'.

ו. כסף משנה: ספר תורה שנקרעה וכו'. בהקומץ (מנחות ל"א:) אמר רב זעירי אמר רב
חננאל קרע הבא בתוך שלש לא יתפור ה"מ בעתיקתא אבל בחדתתא יתפור ולא חדתתא
חדתתא ממש אלא הא דעפיצא הא דלא עפיצא וה"מ בגידין בעי רב יהודה בר אדא בין
דף לדף בין תיבה לתיבה מאי תיקו. ומפרש רבינו הא דעפיצא הא דלא עפיצא הא שעדיין
עפוצו ניכר הא שהוא ישן עד שאין עפוצו ניכר והכריחו לפרש כן כדי לקיים מ"ש בתחלה

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

עֲפָצוּ נֶכֶד אֶבֶל אִם נֶכֶד הַגְּוִיל שֶׁהוּא עָפוּן תּוֹפֵר וְאֶפְלוּ
 קָרַע הֵבֵא בְּתוֹךְ שְׁלֵשׁ. וְכֵן בֵּין כָּל דָּף וְדָף וּבֵין תְּבֵה
 לְתֵבָה יִתְפֹּר. וְכָל הַקָּרְעִים אֵין תּוֹפְרִין אוֹתָן אֶלָּא בְּגִידֵין
 שֶׁתּוֹפְרִין בָּהֶן הִירְיעוֹת זֹ לְזֹ. וּבְכָל הַקָּרְעִים יִזְהַר שְׁלֵא
 תִּחְסֹר אוֹת אַחַת אוֹ תִשְׁתַּנֶּה צוּרְתָּהּ:

שו"ע יו"ד סימן רפ סעיף א

א. ספר תורה שנקרעה בו יריעה, אם זה בתוך ב' שיטות יתפור אבל
 בתוך ג' שיטות לא יתפור.^ז במה דברים אמורים בס"ת ישן אבל

הא בעתיקתא הא בחדתתא ומדבעי רב יהודה בין דף לדרף ובין תיבה לתיבה מהו משמע
 דרב חננאל בקרע העובר בין האותיות מיירי ואפ"ה בתוך שתיים או בתוך שלש אי עפיצן
 מהניא להו תפירה. ומפרש רבינו בעיא דרב יהודה קרע העובר בין האותיות הא אמרת
 דיתפור כלומר ולא יקרא בו עד שיתפור אם לא היה עובר אלא בין דף לדרף או בין תיבה
 לתיבה יכול לקרות בו בלא תפירה או לא ואסיקנא בתיקו ולחומרא. וז"ש רבינו וכן כלומר
 אפילו בין דף לדרף ובין תיבה לתיבה יתפור כלומר צריך תפירה. ועי"ל שהיה מפרש בעיא
 זו כפשטא דמיבעיא ליה אי מהני ביה תפירה או לא ופסק לקולא משום דמידי דרבנן הוא:
 ומ"ש ובכל הקרעים יזהר וכו'. מילתא דפשיטא היא: כתב הריב"ש בתשובה דאע"ג דלישנא
 דגמרא הוה אפשר לפרושי דבחדתתא לית לן בה כלל ואפילו ביותר משלש יתפור אין
 סברא לומר כן אלא כמו שיש חילוק בעתיקתא בין שנים לשלשה כך יש חילוק בין שלשה
 לארבעה בחדתתא וכן נראה מלשון הרמב"ם שכתב אפילו קרע הבא בתוך ג' ומינה הא
 ביתר מג' לא. וכן נראה מלשון רש"י ז"ל שפירש במאי דבעי בגמרא בין דף לדרף והטעם
 מפני שהתפירה גדולה אין זה הדר ונתנו חכמים שיעור לחדש שניכר עפוצו ג' שיטין ולישן
 ב' שיטין לפי שהקריעה בישן מגונה יותר שנראה שהוא מחמת ריקבון עכ"ל:

ז. רמב"ם בסוף פ"ט מס"ת ממימרא דרב זעירא במנחות ל"א ע"ב.

וה"ה בתפילין ומזוזות הדין כן.

ואם לא נכנס הקרע בתוך השיטה אלא הגליון לבדו נקרע למעלה או למטה יכולין לקרות
 בה לכתחילה, אע"פ שעדיין לא תפרה ומ"מ לכתחילה יתקן כל מה שאפשר. ש"ך ס"ק ב'.
 ואם הקרע הוא בין התיבות גם לכתחילה אפשר לקרות בה בלא תפירה, והיינו ב' שיטין
 בישן, ובג' שיטין בחדש. ויש חולקים דאם הקרע בין התיבות אפי' בשיטה אחת פסול בלא
 תפירה. קול יעקב אות ג'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדרף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

בחדש תופר אפי' בתוך ג' שיטות.

הגה: אבל לא יותר מג' שיטות ^ה.

א. ב. ה"ה אם נקרע בין דף לדף או בין תיבה לתיבה יתפור, וכל הקרעים אין תופרים אותם אלא בגידין שתופרים בהם היריעות זו לזו.

הגה: וי"א שנוהגים לתפורם במשי וכן נוהגים, אך העיקר בגידין.

הגה: י"א דמותר לדבק ^ט עליו קלף מבחוץ, כל זמן שמותר לתפור שם ולדבק הקריעה ע"י כך.

ואם חסר דבר מן הכתב כותבין אותו על הקלף הדבוק ^ז, וכן נהגו.

א. ג. בכל הקרעים יזהר שלא תחסר אות אחת או תשתנה צורתה או תהיה

אם נמצא הקרע בעת קריאת התורה יש לסמוך על הט"ז בס"ק א' דכל קרע שהוא בפחות מג' שיטין אין בו פיסול אם לא תפרו ע"כ אין להוציא אחר אבל לכתחילה יש לחוש לדברי האוסרים. קול יעקב אות ד'.

בתוך ג' לא יתפור, כתב הב"ח דוקא אם התחיל הקרע ביריעה בגליון ובא לו בתוך השיטין בכה"ג בג' לא יתפור, אבל אם נקרע רק בין השיטין בלבד אפי' בג' ובה' שיטין יתפור, והביאו הש"ך בס"ק א'. וי"א דלא שנא גם אם לא נקרע בגליון.

ובתוך ג' לא יתפור אפי' הקרע בין תיבה לתיבה. ט"ז ס"ק ג', וש"ך ס"ק ה'. וא"כ צריך לסלק היריעה ולהדביק מבחוץ לא מהני, ואם עבר והדביק או תפר והוציאו ס"ת זה אין להחזירו, ואם אין להם ס"ת אחר מותר גם לקרות בו. ט"ז ס"ק ב'.

ה. עיין בקול יעקב אות ח' דהריב"ש חזר בו והסכים להכשיר גם ביותר.

ט. ויש מקילין דאפי' במקום שאסור לתפור מהני הדבקה, ויש לסמוך בשעת הדחק כשלא נחלקה שום אות, דאם נחלקה אסור בכל ענין כמו שכתב בש"ך ס"ק ו'. קול יעקב אות י"א.

י. ויכתוב כל האות בשלימותה על הטלאי אך לא חלק מהאות על הטלאי וחלקה על הקלף, והמחמיר שלא לכתוב אפי' אות שלם על הטלאי תע"ב. קול יעקב אות י"ב.

מ"מ צריך לכתוב על המטלית רק אחרי שנדבקו היטב דאם היה כתוב עליו ונפרד לא מהני לדבקו עם הכתב עליו, אלא יעשה טלאי חדש וידבק אותו ואח"כ יכתוב עליו מחדש. שם באות י"ג.

ויש מחמירין שלא לכתוב על המטלית שם השם אפי' שלם שמא יפרד ויבוא לידי בזיון ח"ו. שם אות י"ד.

חלוקה.

הגה: אם נחלקה אפי' אות אחת ע"י הקריעה פסולה, ולא מהני מה שמדבקה מאחוריו.

הגה: יזהר כמ"כ שלא יתחב המחט בתוך הכתב, אלא מחוץ לכתב.

עין משפט ו. הרמב"ם הל' תפילין ופ"ת פ"ז הי"א

וְכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְמִצְוָה * מִן הַמְּבַחֵר וְאִם שָׁנָה לֹא פָסֹל. אֲבָל אִם כָּתַב הַמֵּלֵא חָסֵר אוֹ הַחֲסֵר מְלֵא. אוֹ שֶׁכָּתַב מְלֵא שֶׁהִיא קָרִי וְכָתַב פְּקִיאוֹתָהּ כְּגוֹן שֶׁכָּתַב יְשׁוּבָנָה בְּמָקוֹם יְשׁוּבָנָה וּבִטְחָרִים בְּמָקוֹם וּבְעַפְלִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶן. אוֹ שֶׁכָּתַב פְּרָשָׁה פְּתוּחָה סְתוּמָה אוֹ סְתוּמָה פְּתוּחָה. אוֹ שֶׁכָּתַב הַשִּׁירָה כְּשָׂר הַכְּתָב. אוֹ שֶׁכָּתַב פְּרָשָׁה אַחַת כְּשִׁירָה הֲרִי זֶה פָּסוּל וְאִין בּוֹ קִדְשֵׁת סֵפֶר תּוֹרָה כָּלֵל אֶלָּא כְּחֻמֶּשׁ מִן הַחֻמְשִׁין שֶׁמְלַמְּדִין בָּהֶן הַתִּינוּקוֹת:

שו"ע יו"ד סימן ערה פעיף ג

ג. כתב השירה כשאר הכתב או שאר הכתב כתב כשירה פסול ל. ודוקא שכתב השירה כשאר הכתב בלא פיזור, אבל אם שינה בפיזור

כ. כסף משנה: אבל אם כתב המלא חסר וכו' פסול. מלא או חסר יתבאר בסמוך. ומ"ש או שכתב מלה שהיא קרי וכו'. פשוט הוא: או שכתב פרשה פתוחה וכו'. ברייתא פרק הבונה (שבת דף ק"ג:): פתוחה לא יעשנה סתומה סתומה לא יעשנה פתוחה. כתבה כשירה או שכתב את השירה כיוצא בה הרי אלו יגנזו:

ל. טור בשם הרא"ש ממסכת סופרים, וכנראה כיון שיש סודות גם במקום הלובן כידוע, בשינה בזה פסול.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ממה שנהגו לא פסל, ובלבד שיהיה אריח על גבי לבינה.

עין משפט ז.

הרמב"ם הל' תפילין ופ"ת פ"ה ה"א

כִּיצַד כּוֹתְבִין מ אֶת הַמְּזוּזָה. כּוֹתְבִין שְׁתֵּי פָּרָשׁוֹת 'שְׁמַע'
 וְהָיָה אִם שָׁמַע' עַל דֶּף אֶחָד בִּירִיעָה אַחַת וְעוֹשֶׂה לָּהּ
 רוּחַ מְלִמְטָה וְרוּחַ מְלִמְעָלָה כְּמוֹ חֲצִי צִפְרוֹן. וְאִם כְּתָבָהּ
 בְּשָׁנִים אוֹ בְּשִׁלְשָׁה דְּפִין כְּשֶׁרָה. וּבְלִבָּד שְׁלֹא יַעֲשֶׂנָהּ
 כְּזָנָב אוֹ כְּמוֹ עֲגוּלָה אוֹ כְּקוֹפָה וְאִם עָשָׂה כְּאַחַת מֵאַלְהַ
 פְּסוּלָה. כְּתָבָהּ שְׁלֹא עַל הַסֵּדֶר כְּגוֹן שֶׁהֶקְדִּים פָּרָשָׁה

מ. כסף משנה: כיצד כותבין וכו'. ריש הקומץ (מנחות כ"ח) תנן שתי פרשיות שבמזוזה מעכבות זו את זו, ופירש"י שתי פרשיות היינו שמע והיה אם שמוע: ועושה לה ריוח וכו'. שם (ל"א ל"ב) ר"מ היה עושה לה ריוח מלמעלה וריוח מלמטה וכמה הוא ריוח אמר רב מנשיא בר יעקב ואמרי לה אמר שמואל בר יעקב כמלא אטבא דספרי כלומר עץ סדוק שיש לסופרים הנושך בפי הקונדריסין שלא יכפלו בעודו כותב. וכתב הרא"ש שפירשו הגאונים דהיינו כחצי צפורן: ואם כתבה בשנים וכו'. שם (ל"א:) אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מזוזה שעשאה שתים ושלש ואחת כשרה ובלבד שלא יעשנה כקובה וכזנב. ומפרש דה"ק בין כשעשאה שתים ושלש דפין כשרה כאילו לא עשאה אלא דף אחת, ובלבד שלא יעשנה כקובה שיכתוב בשיטה ראשונה והיה ובשניה הדברים האלה ובשלישית אשר אנכי מצוך שהרי היא רחבה מלמטה וקצרה מלמעלה כקובה. וכן לא יעשנה כזנב שיכתוב בשיטה עליונה שלש או ארבע תיבות ובשניה שתים ובשלישית אחת שהרי היא מקצרת ויורדת כזנב. ומ"ש או כעגול נראה שכך היה גורס רבינו: כתבה שלא על הסדר וכו'. משום דאמרינן במכילתא כתבן שלא כסדרן יגזו וכבר נתבאר בפ"א דאפילו אות אחת שכתב שלא כסדר פסולה: כתבה בשני עורות וכו'. בהקומץ שם (דף ל"ג) אמר רב יהודה אמר שמואל עשאה בשני דפין פסולה ומפרש רבינו דהיינו בשני עורות ואפילו תפרן דאילו בעור אחד הא אמר רבי יוחנן כשרה וכמו שנתבאר בסמוך. ודע דגרסינן שם בפרק הנזכר אמר רב יהודה אמר שמואל כתבה על שני דפין פסולה מיתבי כתבה על שני דפין והניחה בשני סיפין פסולה הא בסף אחד כשרה ראויה לשני דפין קאמר. ופירש"י ראויה לשני דפין שהניח גויל חלק בין דף לדף וראויה לחלק חציה כאן וחציה כאן. והתוספות פירשו דראויה לשני סיפין היינו שכתבה בשני עורות וכן דעת רבינו: ספר תורה שבלה וכו'. ברייתא פרק הקומץ (שם ל"ב): ומ"ש ולא מן הגליונין וכו':

לְפָרֶשֶׁה פְּסוּלָה. כְּתָבָה בְּשָׁנֵי עוֹרוֹת אַף עַל פִּי שֶׁתִּפְרָן
פְּסוּלָה. סֵפֶר תּוֹרָה שְׁבָלָה וּתְפִלִּין שְׁבָלוֹ אֵין עוֹשִׂין מֵהֶן
מְזוּזָה. וְלֹא מִן הַגְּלִיּוֹנִים שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה אֵין כּוֹתְבִין עָלָיו
מְזוּזָה לְפִי שְׂאֵין מוֹרִידִין מִקְדָּשָׁה חֲמוּרָה לְקִדְשָׁה קְלָה:

שו"ע יו"ד סימן רפח סעיף ט

ט. כותב כל שיטותיה שוות, ואם לא השווה אותם כשרה והוא שלא יעשה אותה כעיגול או כזנב.

עין משפט ז.ט. הרמב"ם הל' תפילין ופ"ה ה"ה

וּמְצוּה לְכַתֵּב 'עַל הָאָרֶץ' בְּשִׁטָּה אַחֲרוֹנָה בֵּין בְּרֵאשׁ
בֵּין הַשִּׁטָּה. וְנִהְיֶה כָּל הַסּוּפְרִים לְכַתֵּב אוֹתָהּ בְּשִׁטֵּים

ג. עיין בקול יעקב אות ח"י סדר תחילת התיבה שבכל שורה.

ס. כסף משנה: (ד-ו) מנהג פשוט שכותבין על המזוזה מבחוץ כנגד הריח שבין פרשה לפרשה שדי וכו'. ובספר הזוהר פרשת ואתחנן שצריך לכתוב שדי מבחוץ כנגד תיבת והיה שבפנים: ועל מה שאמר רבינו אבל אלו שכותבים מבפנים שמות המלאכים וכו'. כתב הרמ"ך דבמסכת ע"ז משמע מהא דאמר אונקלוס לגונדא דרומאי כי הקדוש ברוך הוא עושה המזוזה לשמור ישראל מבחוץ. ויש לדחוק דאונקלוס הוא דאמר להו לאחשובינהו לישראל עכ"ל. ואין זו טענה דהא בפרק הקומץ (דף ל"ג): גבי מזוזה צריך להניחה בטפח הסמוך לר"ה אמר רב הונא מ"ט כי היכי דתנטריה לכך צ"ל דאין הכי נמי שהמזוזה שומרת הבית כשהיא כתובה כתקנה לא המלאכים הכתובים בה מבפנים וגם אין הכוונה בעשייתה לשמור הבית אלא צריך שיכוין לקיים מצות הקדוש ברוך הוא וממילא נמשך שתשמור הבית: ומצוה לכתוב על הארץ וכו'. בפרק הקומץ (דף ל"א): אמר רב חסדא ועל הארץ בשיטה אחרונה א"ד בסוף שיטה וא"ד בתחלת שיטה. ומה שכתוב בספרי רבינו בין באמצע שיטה נראה שהוא ט"ס וצ"ל בין בסוף שיטה ואפשר שהיה רבינו גורס בגמרא באמצע שיטה במקום בסוף שיטה: וכתב הר"י ז"ל וכבר עבדו להו ספריא תקנתא ברישי שיטי כי היכי דתיהוי על הארץ בריש שיטה אחרונה ומאי ניהו שמע וכו' עד אשר על הארץ: כשכופלים אותה וכו'. שם אמר רבי חלבו חזינא לרב הונא דכריך ליה מאחד כלפי שמע: ואחר שגוללה מניחה בשופרת וכו'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וְעֹשֵׂרִים שִׁטוֹת וְעַל הָאָרֶץ בְּרֹאשׁ שִׁטָּה אַחֲרוֹנָה. וְאֵלוֹ
 הֵן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּרֹאשׁ כָּל שִׁטָּה וְשִׁטָּה עַל הַסֵּדֶר. שְׁמַע.
 ה'. הַדְּבָרִים. לְבָנֶיךָ. וּבְשִׁכְבְּךָ. בֵּין. וְהָיָה. מְצוּהָ. בְּכָל.
 יוֹרָה. עֹשֵׁב. פֶּן. וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם. הַשָּׁמַיִם. וְאַבְדֶתֶם.
 וְשִׁמְתֶם. אֶתֶם. אֶתֶם. בְּדֶרֶךְ. וּבְשַׁעֲרֶיךָ. אֲשֶׁר. עַל הָאָרֶץ:

שו"ע יו"ד סימן רפה סעיף י

י. על הארץ יכתוב אותה בראש השיטה האחרונה^ע, ולא יכתוב בה יותר.

עין משפט י. הרמב"ם הל' תפילין ופ"ה ה"ו

**כְּשֹׁכּוֹפְלִין אוֹתָהּ גּוֹלְלִין = אוֹתָהּ מְסוּף הַשִּׁטָּה לְתַחֲלָתָהּ
 עַד שֶׁתִּמְצָא כְּשִׁפְתָּח הַקּוּרָא לְקִרְוֹת יִקְרָא מִרֹאשׁ**

ע. והטעם דשיטה שלפניה מסיימת במילה השמים ורחוקה מתחילתה שיטה אחרונה, שבתחילתה כתוב הארץ לרמוז כמו שרחוקים השמים לארץ כן ירבו ימיכם וימי בניכם. ט"ז ס"ק ה'.

מ"מ זה רק למצוה כמ"ש הרמב"ם אבל לא לעיכובא, וע"כ גם אם כתב "על הארץ" בסוף השיטה כשרה.

פ. כסף משנה: (ד-ו) מנהג פשוט שכותבין על המזוזה מבחוץ כנגד הריח שבין פרשה לפרשה שדי וכו'. ובספר הזוהר פרשת ואתחנן שצריך לכתוב שדי מבחוץ כנגד תיבת והיה שבפנים: ועל מה שאמר רבינו אבל אלו שכותבים מבפנים שמות המלאכים וכו'. כתב הרמ"ך דבמסכת ע"ז משמע מהא דאמר אונקלוס לגונדא דרומאי כי הקדוש ברוך הוא עושה המזוזה לשמור ישראל מבחוץ. ויש לדחוק דאונקלוס הוא דאמר להו לאחשובינהו לישראל עכ"ל. ואין זו טענה דהא בפרק הקומץ (דף ל"ג:) גבי מזוזה צריך להניחה בטפח הסמוך לר"ה אמר רב הונא מ"ט כי היכי דתנטריה לכך צ"ל דאין הכי נמי שהמזוזה שומרת הבית כשהיא כתובה כתקנה לא המלאכים הכתובים בה מבפנים וגם אין הכוונה בעשייתה לשמור הבית אלא צריך שיכוין לקיים מצות הקדוש ברוך הוא וממילא נמשך שתשמור הבית: ומצוה לכתוב על הארץ וכו'. בפרק הקומץ (דף ל"א:) אמר רב חסדא ועל הארץ בשיטה אחרונה א"ד בסוף שיטה וא"ד בתחלת שיטה. ומה שכתוב בספרי רבינו בין

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הַשִּׁיטָה לְסוּפָה. וְאַחַר שְׂגוּלָלָה מְנִיחָה בְּשֹׁפֶרֶת שֶׁל
קָנָה אוֹ שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל כָּל דָּבָר וּמְחַבֵּר אוֹתָהּ אֶל מְזוּזַת
הַפֶּתַח בְּמִסְמַר אוֹ חוֹפֵר בְּמְזוּזַת הַפֶּתַח וּמְכַנֵּס בָּהּ
הַמְזוּזָה:

שו"ע יו"ד סימן רפח פעיף יד

יד. כורכה מסופה לראשה משמאל לימין, "מאחד" ז כלפי "שמע".

עין משפט כ. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ה ה"ב

וּמְצוּה לַעֲשׂוֹת ק רֶוַח שְׁבִין פָּרָשֶׁת 'שְׁמַע' ל' וְהָיָה אִם
שָׁמַע' פָּרָשָׁה סְתוּמָה. וְאִם עָשָׂה אוֹתָהּ פְּתוּחָה כְּשָׂרָה
לְפִי שְׂאִינָה סְמוּכָה לָהּ מִן הַתּוֹרָה. וְצָרִיךְ לְהַזְהֵר בְּתַגְיִן
שָׁבָה. וְאֵלּוּ הֵן הַתַּגְיִן שְׁעוֹשִׁין בְּמְזוּזָה:

באמצע שיטה נראה שהוא ט"ס וצ"ל בין בסוף שיטה ואפשר שהיה רבינו גורס בגמרא באמצע שיטה במקום בסוף שיטה: וכתב הר"ף ז"ל וכבר עבדו להו ספריא תקנתא ברישי שיטי כי היכי דתיהוי על הארץ בריש שיטה אחרונה ומאי נינהו שמע וכו' עד אשר על הארץ: כשכופלים אותה וכו'. שם אמר רבי חלבו חזינא לרב הונא דכריך ליה מאחד כלפי שמע: ואחר שגוללה מניחה בשפופרת וכו':

ז. נקט "אחד" שהוא סוף פסוק ראשון, הגם שהשיטה הראשונה מסיימת ב-ואהבת "את".

ק. כסף משנה: ומצוה לעשות וכו'. בהקומץ שם (ל"א ל"ב) א"ר חלבו חזינא לרב הונא דכריך לה מאחד כלפי שמע ועושה פרשיותיה סתומות ואותבינן עליה מדאמר רשב"א ר"מ היה עושה פרשיותיה פתוחות אמרתי לו מה טעם אמר לי שאין סמוכה לה מן התורה ואמר רב נחמן בר יצחק מצוה למעבדינהו סתומות ואי עבדינהו פתוחות ש"ד ומאי פתוחות דקאמר רשב"א אפילו פתוחות: וצריך להזהר בתגין וכו'. שם (כ"ט): אמר רבה שבע אותיות צריכים ג' ג' זיינין ואלו הן שעטנ"ז ג"ץ. וסובר רבינו דלאו לעיכובא איתמר:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד סימן רפח סעיף יג

יג. הריוח שבין פרשת שמע לפרשת והיה אם שמוע יעשה אותו כדין פרשה סתומה^ר, ואם עשאה כפתוחה כשרה לפי שאינה סמוכה לה בתורה.

ר. וכאן אינו יכול לעשות פרשה סתומה אליבא דכו"ע, וכמ"ש המחבר בסי' ער"ה סעיף ב', שהרי צריך להתחיל שיטה ז' ב"והיה אם שמוע" אלא יעשה סתומה שכשרה לדעת הרמב"ם כמ"ש הרמ"א שם שאם לא יכול לעשות לצאת לכו"ע לא יסור מדברי הרמב"ם.